

iz njega proizlaze. Osim Zakonom zagaraniranih prava, autorica navodi pravo na prevoditelja koje uopće nije adresirano te pravo na psihološku pomoć. S obzirom na to da se radi o osjetljivoj skupini ljudi, koja status azilanta ili supsidijarnu zaštitu dobiva zbog nekog životno ugrožavajućeg razloga, ostaje nejasno zbog čega ti ljudi nemaju pravo na psihološku pomoć.

Zaključno, iz studije slijedi kako je svaka-ko potrebna konkretnija inicijativa države i društva primatelja da osigura što efikasniju integraciju. Hrvatski azilanti, koji formalno-pravno uživaju jednaka prava kao i drugi građani, u stvarnosti neka od tih prava ne mogu ostvariti zbog institucionalnih prepreka, za koje je kriv izostanak fokusiranih integracijskih politika koje bi unaprijedile i pojednostavile komunikaciju između državnih tijela, nedržavnih tijela i samih azilanata. Autorica u studiji pokazuje obje strane integracijskog procesa, ističući najčešće zamke za uspješnu integraciju. „Gusti opis“ iskustava azilanata prilikom integracije u Hrvatsku vrlo jasno pokazuje gdje je država zakazala. Autorica u *Zaključku* navodi, obazirući se na prethodno spomenute teorijske koncepte integracije, kako je „svako identificirano područje integracije u Hrvatskoj pokazalo nedostatke u sustavu provedbe i u konačnici loše utjecalo na život azilanata u Hrvatskoj, stavljajući ih u poziciju marginalizacije i siromaštva“ (str. 197). Od dimenzija integracije najviše je „uspjeha“ polučila interakcijska dimenzija jer su kazivačima pomagali društveni mostovi s lokalnim stanovništvom. Pomoć prijatelja i poznanika bila je osnovni razlog zatvaranja egzistencijalne dimenzije integracije (učenja jezika, pronalaska posla, pronalaska stana i dr.). Zbog toga autorica smatra

kako se može govoriti i o hijerarhiji pojedinih dimenzija integracije.

Pred budućim je čitateljima knjiga koja će temeljito promijeniti percepciju integracijskih procesa i njihove provedbe u Hrvatskoj. Zbog toga je ovo bitno štivo za svakog tko se bavi ovom tematikom, ali i za onoga tko želi dobiti dublji uvid u zbivanja koja su u jednom razdoblju predstavljala užarenu, svakodnevnu temu javno-političkog diskursa u zemlji, dok je ona danas puno manje popularna pa je, primjerice, sasvim „normalno“ da se Stalno povjerenstvo za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo ne sastane od 2017. do 2019. godine.

Andrej Ivan Nuredinović

**MEĐUNARODNI SIMPOZIJ
„DRUŠTVO ZDRAVLJA I BOLESTI“
Klub studenata sociologije
„Diskrepancija“, Filozofski fakultet,
Sveučilište u Zagrebu
Zagreb, 10. - 12. ožujka 2021.**

Klub studenata sociologije „Diskrepancija“ je od 10. do 12. ožujka 2021. godine, putem ZOOM videokonferencije i Facebook Live prijenosa, održao međunarodni simpozij na temu zdravlja i bolesti iz sociološke i srodnih društvenih znanstvenih i stručnih perspektiva. Simpozij su organizirali studenti volonteri Sekcije za simpozij, a događaj se počeo planirati još krajem 2019. godine, no održavanje zakazano za termine od 1. do 3. travnja 2020. godine bilo je spriječeno nastupanjem mjera protiv širenja pandemije koronavirusa. Prijelaz na nove uvjete rada, manjak ko-

munikacije i regularnih društvenih aktivnosti, ali i potres koji je nastupio nedugo nakon zatvaranja, doveli su nas u situaciju odgode i daljnje neizvjesnosti, što smo u konačnici prevladali uspješnim održavanjem simpozija, iako s malom odgodom i u neočekivanim online uvjetima.

Temu simpozija odabrali smo iz želje da se proširi poimanje zdravlja u suvremenom društvu, stoga smo se usmjerili na okolne, manje očite uvjete, čimbenike i uzroke zdravlja i bolesti. Pri tome smo zdravlje promatrali, prema definiciji Svjetske zdravstvene organizacije (2006:1), kao „stanje potpunog fizičkog, psihičkog i društvenog blagostanja, a ne tek odsustvo bolesti ili nemoći“.¹ Takvom orijentacijom uspjeli smo zahvatiti radove koji se bave kvalitetom okoliša, mentalnim zdravljem, te dostupnošću i kvalitetom zdravstvenih usluga.

Primljeni radovi omogućili su da program simpozija bude u dovoljnoj mjeri tematski podijeljen pa je prvog dana prevladavala tema reproduktivnog zdravlja; drugog dana istaknula se problematika vezana neposredno za pandemiju i njene posljedice, kao i važnost mentalnog zdravlja; dok je zadnji dan u fokus došla ekološka perspektiva zdravlja. Uz izlaganja, održana je i moderirana diskusija o dva dokumentarna priloga, čije su teme bile obnova izvornog staništa i bioraznolikosti te posljedice antropogenog djelovanja na neposrednu kvalitetu života.

U temu reproduktivnog zdravlja uvela nas je Marjeta Majer s prikazom rezul-

tata istraživanja o navikama i stavovima mladih u tom pogledu. Matija Krizmanić potom nam je približio fenomen suvremenih reproduktivnih mobilnosti kao posebne vrste medicinskih migracija, pri čemu je prikazao kako dohodovne i druge nejednakosti utječu na biopolitiku i bioekonomiju kao složene konstrukte koji se odnose, između ostalog, na komodifikaciju tjelesnosti i reproduktivnog potencijala. U trećem izlaganju Ana-Tadijana Mikić i Matea Tadić problematizirale su povezanost osobne religioznosti s percepcijom vlastitog zdravstvenog stanja, potaknuvši konstruktivnu diskusiju zainteresirane publike. Predzadnje izlaganje prvog dana pružili su nam Hana Škornjak i Josip Periša s još uvijek relevantnom i prisutnom temom stigmatizacije HIV-pozitivnih osoba, dok nam je na tom tragu Anke Spekman prikazala povijesni kontekst svojim izlaganjem o počecima HIV-pandemije u bivšoj Jugoslaviji.

Na početku drugog dana simpozija, Tanja Bukovčan predstavila je narative koji su se formirali o pandemiji, mjerama prevencije širenja i porijeklu koronavirusa, te razloge i načine na koji uopće dolazi do formacije tih narativa. Nikolina Novaković je putem etnografije iskustva i provedenim polustrukturiranim intervjuu sa sportskim trenerom prezentirala posljedice izostanka publike sa sportskih događaja. Dražena Čermak i Klara Rađa iz USPBF Probiom prikazale su povijesno kretanje standarda ženske ljepote i povezale ga s autopercepcijom fizičkog izgleda, ali i zdravlja u kontekstu veće izloženosti različitim medijskim sadržajima za vrijeme pandemije. Autopercepcijom kao jednim od ključnih čimbenika osobnog razvoja bavila se i Mirjana Matković. Potom smo se vrati-

1 Svjetska zdravstvena organizacija (2006). *Constitution of the World Health Organization*. URL: https://www.who.int/governance/eb/who_constitution_en.pdf (15.07.2021.)

li makroperspektivi i slušali izlaganje na temu upravljanja hrvatskim zdravstvenim sustavom u kontekstu korona-krize, koje nam je predstavila Petra Savanović, a posljednjim izlaganjem smo dobili uvid i u rezultate istraživanja koje je putem intervjua provela Danijela Paska na temu emocionalnog rada studenata i studentica s anksioznošću.

Zadnji dan simpozija Tijana Trako Poljak izložila je pregled uzroka i posljedica klimatskih promjena na život i zdravlje ljudi, ali i prirodnog okoliša u hrvatskom kontekstu. Nevena Grozdanovski problematizirala je sve gore stanje u pogledu zagađenja zraka u Srbiji. Navedena situacija može se povezati s dugoročnim energetskim siromaštvom, odnosno korištenjem neobnovljivih izvora energije, ali i recentnim izvještajima o rekordnoj prisutnosti štetnih čestica u zraku i na širem regionalnom području. Zaključno izlaganje ovogodišnjeg simpozija Diskrepancije održala je Tamara Vukičević koja je govorila o fenomenima komplementarne i alternativne medicine – razini informiranosti pacijenata i liječnika, potencijalnoj štetnosti i koristema, ali i odsustvu potrebnih zakonskih regulativa na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Izlaganja sa simpozija snimljena su i postavljena na YouTube kanal „Klub studenata sociologije Diskrepancija“, a s početkom nadolazeće akademske godine bit će dovršeni i Zbornik radova te Knjiga izvještaja. U svrhu medijske popraćenosti događaja napisan je prilog u sveučilišnim novinama Universitas kao i najava na portalu Studentski.hr.

Ovim događajem pružila se prilika stručnjacima i studentima da *in medias res* predstave svoje uvide o globalnoj krizi u kojoj smo se pronašli, kao i da reaktualiziraju određene sustavne probleme koji su zbog nje pali u drugi plan. Također, volonterskim radom na organizaciji ovakvih projekata studenti stječu niz organizacijskih i stručnih kompetencija, iako je *online* format događaja uvelike umanjio važnu komponentu međusobnog upoznavanja, druženja i razmjene ideja između izlagača, organizatora i publike. Ipak, ovakve događaje treba nastavljati poticati kako bi se o društvenim aktualnostima raspravljalo, promišljalo i predstavljalo najnovije istraživačke rezultate, ne toliko u svrhu finalnog suda i ocjene, već prije svega radi pokušaja davanja smisla našim postojećim iskustvima i spoznajama.

Dario Pavičić i Sven Tanasovski